

ՏՆՕՐԷՆ-ԽՄՈՒԿՐՈՒՄՆԵՐ

Հ. ՄԱՍՈՒՐԵԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԳԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Տարեկան	ճՅ0 փր.
Վեցամսեայ	250 »
Յուսմանայ	150 »
Սրտատնակ արկ.	70 փր.

Փամատնորդարութիւն կ'ակտիւ
անկն անայ 1 և 15ի6

100 ՓՄՐԱ

ՔԻՄՆԱԿԻՐ-Մ. ՄԱՍՈՒՐԵԱՆ

Օրասերք ազգային եւ քաղաքական

Fondateur
M. MAMOURIAN
Directeur-Rédacteur en chef
H. MAMOURIAN
„Arévélian Mamoul,
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN

100 ՓՄՐԱ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Հեղինակները կ'զանձանք իր մեծ գուշակը, հանդիսաւոր և մեծապաշար ճանաչողութեամբ մը:

Վէնիզէլոս իր անվատ ու յամուտ աշխատութիւններէն քաղած արդիւնքները ի նպատակ իր հայրենիքին, կ'ապրի խորհրդարանին առջև, որ աննկարագրելի խանդավառ յուզումով մը կ'ըսէ ու «արժանի կ'ընչակէ զինք հայրենիքին»:

Սակայն, ինչպէս դիտել տուած է խորհրդարանին նախագահը՝ Հայրենիքը դեռ պէտք ունի այդ մեծ դիւանագէտին խորհուրդներուն, անվատնոց և տաանց արկածի առաջնորդելու համար ծանրաբեռնեալ նաւը, զոր կարգ մը տխուրներ ուղիցին խուժելու և ժայռերու վրայ նետել:

Յունաստան իր գարաւոր բաղձանքներուն յաջողեցաւ գոհացում տալ սակայն նախանձանքի շատ ունի, իր քայլերուն խոչընդոտներ պատրաստելու յառաջարկը և աւերակոյթ բարեկամութեան զիմտիլին տակ թագնուող թշնամիներ՝ չափէն աւելի: Յոյն ժողովուրդը շատ աւելի ուղիղ պիտի ըլլար ըսել, հելլէն քաղաքական կեանքին մէջ քիչ թէ շատ փորձառութիւն ստացած մարդիկ, անշուշտ շատ աղէկ կ'ըմբռնեն, թէ ազգային փափուկ է և ամենի աշխատանք պէտք է զննել Յունաստանի կցուած հողամասերու մէջ արժեքներու քաղաքակրթութեան շնորհած տատելութիւնները:

Այսօր, Վէնիզէլոս մը միայն պիտի կրնար յաջողիլ այդ ծանր գործին մէջ, որովհետեւ նոյնպէս յաւանք զաւրիք գիտարարութիւնները հարթելու համար գուտ աշխատանք և բարեկամեցողութիւն անարժէք պիտի մնային, եթէ քաղաքականութեան ու զիւանագիտութեան մէջ կորովի կերպով իր հեղինակութիւնը զգալի ընել յաջողող Վէնիզէլոսի նման դիւանագէտ մը ապարդէշէն հեռանար:

Այս և սառ իման կարգ մը զորաւոր պատճառներու բերմամբ Հեղինակը ժողովուրդը պէտք է որ խոստովանուի մեծ զլխուն առջև որ ոչ միայն իր, այլ նաև ամբողջ զազգային յայտարարութեան մէջ ստացած է մեծ համար ու յարգանք:

Գարեբու շրջանին, հազուադէպ զլուսնիներ են անոնք, որոնք յանկարծ կը լուսաւորեն մթնոլորտը իրենց արտակարգ կարողութիւններով և իրենց պարտականութեանց գերին գարձած, կ'օժտեն հայրենիքը անպատելի տառելութիւններով:

Եւ այդ հայրենիքի գուշակները, սակայն, արժանի պէտք է հանդիսանան հանդէպ այդ հանձարներուն:

Յունաստանի Հսկածները ամուռն թողուած են Յունաստանի ընտրական գործողութիւնները, որոց պիտի մասնակցին նաև նորաստաց մասերու ընտելութիւնները:

Տարակոյտ չկայ որ թէ՛ Մակեդոնոյ, թէ Եգիպտոսի, թէ Թրակիոյ, թէ Կղզիներու ընտրողները իրենց բոլոր քուէները պիտի կեղծեն անոնց մէջ Վէնիզէլոսի ընտրողներուն, նախկին Յունաստան ցոյց պիտի տայ այս առթիւ թէ իր գիտակցութեան զգացումները՝ գնահատելի չըմբռնողութիւններ կ'առնեն և ըմբռնած՝ թէ Վէնիզէլոս մի միայն կարող է իր ազգային ուղղութեան ճամբան ցոյց տալ և ամուր հիմնուել վրայ գնել նորածագ Հելլադայի ապագայ մեծութիւնը:

Եթէ Յունաստանի բոլոր այժմու ժողովուրդները զգան իրենց շահը և բռնեն իրենց առջև բացուելիք ապագայ մեծութիւնը և Վէնիզէլոս յաղթական ու ջանքատէր մեծամասնութեամբ մը ներկայանայ նոր խորհրդարանին առջև, ալ աւելի պիտի ամրապնդուի Յունաստանի ապագան, որովհետեւ այդ յաղթանակին հետեանքը պիտի ըլլայ պոլիտեան քանի մը պետութեանց, ինչպէս նաև պալատեան սահմանակից ուրիշ նորակազմ պետութեանց միջև նոր գաղտնիքութիւն մը, որ պիտի գլուխ հանէ Վէնիզէլոս, իրեն օգնական ունենալու Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարը՝ Թաքէ Ստանկուրու:

Յունաստան պէտք ունի այդպիսի գաղտնիքութեան մը կնքումին, իր բոլոր ուղղութիւնը գարձնելու համար զէպի Արևելեան Թրակիոն և զէպի Յունիստանի արևելքը, որ սահմանակից պիտի ունենայ թիւրքիկոս ու ասիական ոտն մը և բարեկամութեան մը կեղծ գիմակին տակ սրբուող շատ աւելի վատագուտը թշնամիներ:

Բոլոնիական փոստաւոր յաղթանակը բաւականէն աւելի ջուր խառնեց եւրոպական քաղաքականութեան ուղղութեան մէջ: Իրականագիտական բեմին վրայ դեր ստանձնողներու համար, իրաւ է որ շատ հեշտ գարձած է գուշակոյս և ձեւափոխ գառնալ և օրուան պահանջներուն համեմատ ալ ու ձախ խտորութիւն ունենալ:

Այս ընդունուած սկզբունքին համեմատ Համաձայնական պետութիւններէ ոմանք հիմնովին փոխելու ստիպուեցան իրենց քաղաքականութիւնը, չգարեւոյ սակայն համաձայնութեան յորդորներ կարգալ յաղթական Բոլոնիոյ Սովիէթ Ռուսիա իր յառաջադրութիւններուն մէջ խոչոր ձախցանք մը կ'կրէ և հասած լուրերու համեմատ արդէն կուտարարող ոյժերու միջև ներքին անհամաձայնութիւններ ծայր տուած ըլլալ կ'երևին, որոնք ինչպէս յայտնի է, ձախորդութիւններու հետ համընթաց կ'ապրեն:

Փափաքելի պիտի ըլլար որ այս պարտութիւնը իրատեսու մը գառնար Սովիէթ Ռուսիոյ ու ներքին յեղաշրջումի մը պատճառ գառնալով, արմատապէս փոփոխութեանց ենթարկէր վարդիմի այդ կայսրութիւնը, որպէսզի աշխարհ անդորրէր և առկա մնացած կարգ մը քաղաքական հարցեր ևս լուծելու նոր միջոցի մը ստեղծման պատճառ գառնար:

Որչափ ժամանակ որ Ռուսիա նոր հիմնադրութիւններու, նոր կարգերու և կառավարական նոր դրոյթի մը մը չփոխի, կարելի չպիտի ըլլայ անոր հետ յընդմեջ եղբակցութեան մը յանդիմ, որովհետեւ Սովիէթական Ռուսիան փոխանակ ինքնամոխոխութեան և իր ներքին ու արտաքին յարաբերութիւնները հարթելու հետամուտ գառնալու, ընդհակառակը կ'ընենայ իր արտաքին սկզբունքներով աշխարհ սրբուելու և այն յիմար կարծիքն ունենալ: Թէ ամբողջ աշխարհ կրնայ անոնց վրայ հիմնել ու կերտել իր քաղաքակրթութիւնը:

ՀԱՅԵՆԻՔԻ ՄԵՋ

Վարձարաններու վերաբարձումը որոշուեցաւ և աշակերտական արձանագրութիւնները արդէն սկսած են: Չգիտի ուղիղ աշակերտներու մուտքը ալ ձանձարելու պաշտօնը ստանձնող պաշտօնեային տեղը գտնուի: Արդեօք որքա՞ն շահ է, որքա՞ն սիրտ պիտի մտնիցնէ, եկող ձեռքներու բացարձակ թէ իրենց գուշակներուն համար այս տարի աւելի մեծ թողակ պարտին վճարել:

Պիտի ջանայ բացատրել կեանքի սղութիւնը, որու վրայ բնու գողափոր չունեցողի գիրքը բաւ չհամարելով, շատեր պիտի գարձանք յայտնին թէ ազգային անտուկին արամաղրած գումարները իրենց գաւազան համար են:

Պիտի բացատրէ թէ այդ գրամները բոլորովին ազգային ու որք աշակերտներու կ'ապականին և ոչ թէ քիչ թէ շատ կարողութիւն ունեցող ձեռագող գաւազան:

Ոտարին կուտում, ձեռք չեմ տար:

Հաս եկէք Պ. ազգասէներ, Պ. հայրենասէրներ, օտարը ձեր գաւազաններուն խելքը կ'ընենայ և հո՞ գիտութիւն և ուսմանը կ'իջնուի, թէ ոչ արհամարհանքով ու անտարբերութեամբ կ'վարուի օտարին գաւազաններուն հետ, լաւ խորհեցէք, և ձեր ազգային վարձարանէն վճարել չուզածը, մի՛ երթաք անօգուտ տեղը օտարին արթն մէջ գնելու:

Այս և նման խոսքեր պիտի արտասանէ գանձող պաշտօնեան: Պիտի բաւարարուի երբեք փողաբաշական լեզու գործածել, երբեք խնդրական, երբեք արհամարհան, մերթ պահանջկատ, մերթ վճարական ու կարուկ և ինչպէս այս բոլորը, որպէս ի թողակներէ գոյանալիք հասցիով կարելի ըլլայ գոտարարակները անօթի չթողուի:

Գոտարարակները անօթի չմտնուի, ինչպէս այսօր իրարանցում, այսքան մտան գուշակներ:

Գոտարար, գիրք, թուղթ և բոլոր անոնք որ տնտեսութիւն կ'ընեն գրականութեան ու գոտարարական հետ, անարժէք գարարածներ ու նրթեր են մեր ժողովուրդի, չեմ չափագանցիլ եթէ ըսեմ, մեծագոյն մասին համար:

Ինչ է անոնց քրած փոխարինութիւնը, ահա այն մտայնութիւնը որ կ'տիրէ իրենց մէջ:

Իրաւ է որ անցեալ տարիներու մէջ այս մտայնութիւնը շատ աւելի տարածուած ու ընդհանրացած էր, թէ եւ չեմ կրնար պնդել թէ այժմ եւս չեն գտնուիր Իրենց մտայնութեամբ ձեռողներ:

Վերջապէս աշխատելու է հասկցնել ձեռողներու, որոց մէջ բացառութիւնները միշտ յարգելի են, թէ իրենց գաւազանը համար վատնած գրամը պարտաւի չերթար, բաւ է որ հողը պարտաւ ըլլայ և իրենց գաւազանը չուտուի:

ԱՐԵՎԵԼԵԱՆԻ ԹՂՈՒՆՅՈՒՆԵՐ

(Յաղագս) Արեւել, 31 Օգոստ. 1920

Օգոստոս 27ը արտատրոր հրճուանքի օր մը գործուեց Արեւելի Հայ Գաղութին համար Եոյն օրը ժամը 11ին Հոյաւտիկան «Ներքին» շրջանը գարգարուած Հայկական, Յունական և Հայաստանական գրողակներով, մուտ կը գործէր Բիրէի նաւահանգիստը: Յոյն կուտով արեւելքը ցոյց տալու համար իր համակրութիւնը զէպի Հայկական Հանրապետութիւնը, Բիրէի նաւահանգիստի հրամանատար Պ. Կրիկորաֆիս յանձնարարած էր պաշտօնական արժանաւայելի ընդունելութիւն մը կատարել Հ. Հանրապետութեան նախորդ վարչապետին, և սու փութայած էր զինտարական չափմակոյց մը արամագրել: Հայ գաղութը իր մեծամասնութիւնով Բիրէի քարափը ընդ առաջ գացած էր իր առաջին պետական հիւրին: Գարափիս վրայ խրատուած բազմութիւնը, որոց մէջ նաև տեղացի յոյներու կարեւոր թիւ մը, «Կեցցէ Հայաստան», և սպա Պ. Պատիսեանի թիւրքու թիւնը վրայ «Կեցցէ Մեծն Յունաստան» ազգայնորդ օղբ թիւրքուցեց: Ասալին անգամին էր որ Յոյն կուտով արեւելքը պաշտօնապէս կը հիւրընկալէր Հայ պետական անձնաւորութիւն մը Սլլապայի պատմական արեւելքը վրայ Պատիսեանը իբրապէս յազիչ էր, որպէս գարեբու ընթացքին իրարմէ բաժնուած երկու բազմատան ձեռքներու գիրկը խանդավառ Շոյրեանէին վրայ Տիկիին Պատիսեանի գաղութին կողմանէ նուիրուեցաւ Հայկական հոգայցիլ ներկայացնող ձաղկափունջ մը:

Պ. Պատիսեան և Տիկիին Հայ գաղութին ընկերակցութեամբ օթումպիներով առաջնորդուեցան Արեւելքի Հայկական Մտաւորը, ուր գոհարանական ազգութիւն և մտղեանքներէ հաքը, Գաղութին երկրացոյն անդամը յանուն գաղութի արտատանց բարի գաղութի ուղիցներ: Եւ յայտնելէ հետքը գաղութին անսահման հրճուանքը Պ. Պատիսեանի այցելութեանը առթիւ, որուն ներկայութեանը նրմանցուց ու յոյն իսկ Անկախ և Ազատ Արարատի ներկայութեանը, և անդրադարձաւ Յունաստանի Հայ գաղութին բաղձանքներուն, որոնք նաև

ԿԱՐԴՈՒՄ ԿԱՂԸ ՄՈՒՆԵՆՉ ԱՐԳԵՎՈՒՄԱՊՈՍԻ
ԵԿԵՂԵՑԻ-ՊԵՏՈՒԹԻՒՆ Ե ՐԴ ԵՐ ԵՐ ԵՐ

Վ Ե Ր Զ Ի Ն Ժ Ա Մ

ԳԵՐՄԱՆ ՕԳԱՆԱԻՐՈՒ ՓՃԱՑՈՒՄԸ

Քիչի միջոցակցային հակակշիռի յանձնախումբը պահանջում է որ վերջերս պատրաստած 230 օգտնաւային մօթէօնները փճացուին: Ձեռնարկութեանց խորհուրդը բողոքում է այս պահանջումին դէմ և յայտարարում է որ ինքը պատրաստ է ամեն տեսակ ապահովութիւններ տալու թէ այդ մօթէօնները միմիայն խաղաղասիրական նպատակներու պիտի գործածուին, խորհուրդը միեւնոյն ատեն հրամայած է գործաւորներուն երբէք չի գործադրել այդ մօթէօնները փճացնելու համար իրենց տրուելիք հրամանները:

ՊՈԼՆԵՎԻՔՆԵՐՈՒ ՊԱՇՏ. ԶԵԿՈՅՅԸ

Պոլնեվիք պաշտօնական զեկոյց մը կը ծանուցանէ. «Պատերազմը կը շարունակուի Պրէսթ Լիթովսքի շրջանները, ինչպէս նաև Լէմպէրկի մօտերը: Մեր զինուորները թշնամիէն գերիներ, բազմաթիւ հրացաններ և 13 զինգարներ գրաւեցին»:

ԿԱՅՈՒԹԻՒՆԸ ԱՆԱՏՈՒՄԻ ՄԷՋ

Անատուրի կացութեան մասին հետեւեալ տեղեկութիւնները հասած են. Մուստաֆա Քէմալ յայտարարած է թէ հակառակ Կ Պոլսոյ կառավարութեան դաշնագիրը անտարկելուն, ինք պիտի շարունակէ կռուիլ ազատելու համար երկիրը օտար զրաւունքներէ: Այդ նպատակով ան արդէն իր բոլոր ուժերը կը համախմբէ հելլենական բանակին դէմ: Պոլսոյ գործողութեանցակալը համար վերջին մէկ քանի օրուան ընթացքին քէմալականները յարձակումներ գործած են Իզմիրի, Քիրմասոլի, Ինէ Կէօլի և Ատա Բազարի շրջաններուն մէջ, սակայն այս բոլոր յարձակումները անհետեւանք եղած են:

Հակառակ կեդրոնի կառավարութեան ջանքերուն, մինչև հիմակ տակաւին լուրջ ձեռնարկ մը չէ եղած այդ ուժերը զսպելու և ցրուելու համար:

ՓԻՈՒՄԷԻ ԱՆԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Ֆիւռմէցի քաղաքացիներէ և լեզնուկաններէ բողոքացած խումբ մազմութիւն մը կառավարիչին պալատը երթալով, այսուհետեւ Ֆիւռմէի տնկախ ըլլալը յայտարարած:

Կապիչի Տանուցցի պատգամը հիշելով ճոռ մը խօսած և հետեւեալը յայտարարած է. «Ֆիւռմէի տնկախ պետութեան նոր սահմանադրութիւնը՝ հիմնուած է արդի ազատագրութեան ամենացառան սկզբունքներու հիմնովայն»:

ՉԻՄՕ-ՍԼՈՎԱԿԻՆ ԵՒ ՍՈՎԻԵՏՆԵՐԸ

Բրակո հրատարակուող «Քրիպուս» կը գրէ թէ Սովիեթներու պարտութիւնը շատ մեծ բարիք մը եղած է Չէխո Սլովակիոյ քաղաքականութեան համար, որովհետեւ եթէ Սովիեթները յաղթէին այն ատեն կարմիր բանակին դէմ առ դէմ գտնուող Չէխո Սլովակիա շատ ծանր կացութեան և դժուարութեանց պիտի մատնուէր: Չէխո Սլովակիա բնաւ չի մտահոգուիր հունգարացիներէն, եթէ սակայն Սովիեթները չի միջամտեն:

ԷՆՎԷՐ ՍՊԱՐԱՊԵՏ

Մօսկուէ հասած հեռագրիներու համաձայն կովկասի, Աֆղանիստանի և Պարսկաստանի Պոլնեվիք բանակներուն սպարապետ Նշանախուս է Էնվէր:

Այս անուանումը միջոց մը կը նկատուի, սակայնու համար Անգլիան որպէսզի հաշտութիւն կնքէ Սովիեթ Ռուսիոյ հետ:

ԿԻՆԵՐՈՒՆ ԱՐԳԻՆՈՒՄ Ե ԵԿԵՂԵՑԻ ՄՏՆԵԼ

Քառիքսի (Սպանիա) կրօնաւորները հրամանագիր մը հրատարակելով արգիլած են եկեղեցի մտնելը այն կիներուն՝ որոնց թեկնքն և կարծիքը գոցուած չեն, և որոնք կարճ շրջագրեալ ու թափանցիկ գոյականներ հագած են:

ԶՕՐ ՎԷՅԿԱՆԻ ԲԱՐԻՋ ՎԵՐԱԴԱՐՁ

Զօր Վէյկան Բոլոնիոյ յաղթական վերջապէս Բարիջ հասած է: Կայարանին մէջ խուռն բազմութիւն մը ներկայ եղած է ընդունելու համար զօրավարը և արգարե երբ շոգեկառքը հասաւ ժողովուրդը «կեցցէ Վէյկան, կեցցէ Բոլոնիա» կանչելովստեղ:

Զօր Վէյկան ալ ձեռքը, վարչապետիներու կողմէ իրեն նուիրուած պատուոյ սուրբին երախակալին որած՝ զուրս ելաւ շոգեկառքէն և կեցցէներու ու ծափահարութեանց մէջէն իր ինքնաշարժը նստելով մեկնեցաւ կայարանէն:

Բոլոնիացի գաղութէն ակնաւոր անձնուորութիւններ ներկայ եղած են զօրավարին ընդունելութեան:

ԹՈՒԻԱԶԵԻՍՔԻ Կ'ԸՆԴԴԻՄԱՆԱՅ

Բօլոնիական ճակատի Սովիեթ ընդհանուր հրամանատարը զօր. Թուխաչեւսքի բօլոնիացիներու գէմ նոր գործողութեանց սկսելու համար Մոսկուայէն տրուած հրամաններուն ընդգրկուած է:

Պոլնեվիքներու կողմէ զօրավարին քով նշանակուած քօմիսէրները, ո՛չ մէկ ազդեցութիւն կրնան բանեցնել անոր վրայ, որովհետեւ ամբողջ բանակը հււստարիւմ է զօրավարին և գայն կը պաշտպանէ:

Պոլնեվիք բանակները մեծ ճիգ կը թափեն կասեցնելու համար բօլոնիական զինուորները որոնք ներկայիս վարչապետէն 160 քիլոմէթր դէպի արեւելք կը գտնուին:

ՀԱՇՏՈՒԹԵԱՆ ԲԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ի պատասխանի, Սովիեթներու կողմանէ Բէլգիլի մէջ բանակցութիւններ կատարելու համար ուղղուած արտօնութեան, Էսթօնիական կառավարութիւնը իր համաձայնութիւնը յայտնելով արտօնած է Ռուս Բօլոնիական բանակցութեանց Բէլգիլի մէջ շարունակուելը:

ԿԱՅՈՒԹԻՒՆԸ ՄԻՋԱԳՅԵՏՔԻ ՄԷՋ

Լօնտոն հրատարակուած Անգլ պաշտօնական զեկոյցի մը համեմատ մինչև վերջին օրերը սպասամանները Մամարաի վրայ յարձակում գործած չեն, բրիտ. օդային տորմիդ մը Մամարա երթալով պարէն տարած է:

Հիլլի շրջանին մէջ բրիտանական օդային շատ մը տեղերէ ետ քշած են թշնամին: Պաշտպան հրետանակով գործունէութիւնները վերսկսած են, մեր զինուորները գրաւեցին Պաքուպի քաղաքը և կայարանը որուն բնակիչները արդէն նախապէս հեռացած էին:

ՌՈՒՍՕ-ԲՈՂՕՆԻԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Չէչերին անթիւ հեռագրով տեղեկացուցած է բօլոնիական կառավարութեան թէ սովիեթները պատրաստ են վերադարձի և հաշտութեան նախնական բանակցութիւնները շարունակելու Էսթօնիոյ հանրապետութեան արեւելք մէկ քաղաքին մէջ:

ՄՐՈՍԿՈՒԱՅԻ ԶԻՆՈՒՐԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԸ

Կարմիր բանակին կրած վերջին պարտութեանց անթիւ Մոսկուայի մէջ հետեւալը յայտարարուած է:

Կերէի թէ Բօլոնիացիները մտացած են որ իրենք ևս կորուստներ ունեցան վրաթալի և Պէրէգինայի շրջանին մէջ: Ընչաւ է որ Կարմիր բանակը սակաւաւ եղաւ նահանջելու, սակայն իր օյժը բնաւ չէ սպառած ան՝ իր տրամազրուութեան տակ ունի անթիւ պահեստներ, և երկրին լուր ազդեցութիւնը:

Կարմիր բանակը միշտ յաջողած է վայրկեանական պարտութիւններէ վերջինքով: Թող ժողովրդի վերջնական և վճռական յաղթանակը ապահովել իր այդ կարողութիւնը ան ցոյց տուաւ Տրիքէնի, Քոլչաքի, Նուտէնիլի և միլլերի գէմ մղուած պատերազմներու ընթացքին:

Բօլոնիա թող յիշէ որ այս տարուան Յունիսին մինչև Պրէզիա քուելէ վերջ Կարմիր բանակը երկու շարաթուան ընթացքին իր օյժերը համախմբելով յաջողեցաւ վճռական հարուածը տալ թշնամիին անոնք թող յիշեն որ զինուորական գործողութիւն մը երբ անյաջողութեան կը մատնուի պատերազմը վերջացած չի համարուիր:

Գալով վրանկէլի կարճեցեալ յաղթանակներուն, այս վերջին օյժերը արդէն սպասելու վրայ են:

ԶՕՐ. ՏՐԵՆԻՔԷՆ ՊՐԻԻՔՍԷԼԻ ՄԷՋ

«Լէնաէրանտան Պէլլ» տեղեկութեանց համաձայն, Զօր. Տրենիքէն ներկայիս Պրիքսելի կը գտնուի և ան պիտի հաստատուի վերջնականապէս:

Ս. ՊԱՊԻՆ ՄԻՋԱՄՏՈՒԹԻՒՆԸ

«Իտալիա Նալիստալէ» տեղեկութեանց համաձայն Ս. Պապը գիմուս ըրած է վարչապիլի Բօլոնիական կառավարութեան որպէսզի այս վերջինը իր օրինական սահմաններէն դուրս գրաւումներ չի կատարէ, և հաշտութեան քանակցութեան ատեն հաշտարար վերաբերուէ մը ունենայ իր թշնամիներուն հանդէպ:

ՍՈՎԻԵՏՆԵՐՈՒ ՎԵՐՋՆԱԳԻՐԸ

Քամեկի հետեւեալ վերջնագիր—ձանուցագիրը ներկայացուցած է անգլ. կառավարութեան: 1. Ինչ են անգլիական տեսակէտները Ռուսիոյ հետ անմիջական հաշտութիւն մը կնքելու համար: 2. Անգլիա ճնշում բանեցնելու է Ռուսիոյ վրայ որպէսզի այս վերջինը Ռուսիոյ կողմէ ընդունելի պայմաններով հաշտութիւն մը կնքուի հաւանի:

Մանուցագիրը կ'ուսուցնէ որ Ռուսիոյ զինուորական վիճակը անհամեմատ լաւացած ըլլալով ներկայիս կարմիր բանակը ի վիճակի է ո՛չ միայն Բօլոնիան ոչնչացնելու, այլև բոլոր ճակատներուն վրայ ընդհանուր յարձակողական սկսելով՝ հաշտութիւն կնքելու:

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻՆԵՐՈՒ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Աւաշիկիլիքի ծովային նախարարութիւնը հրամայած է Բէլգալ գտնուող Բիցպուրկի գրահատորին, Տանցիկ երթալով Ամերիկացիները պաշտպանել:

ՅՈՅՆ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐ ՅԵՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Մ. Աթապուլսքի յայտարարած էր որ Յոյն զինուորներ Վեյկական երկրամասեր գրաւած ատենին Պուլկար զինուորներու վրայ յարձակած են:

Այս լուրը Աթապուլսքի մէջ մեծ զարմացում յառաջ բերած է, և պատկանեալ իշխանութիւնք անմիջապէս և պաշտօնապէս կերպով են զայն: Արեւմտեան Թրակիոյ գրաւման ատեն յառաջ եկած վարքիկ գժուարութիւնները, իսկոյն հարթուած էին զնդապետ Թրիվաքի և տեղակալ Պրիսթօֆի միջև:

Արեւմտեան Թրակիոյ գրաւման ատեն յոյները ամէն տեղ չմտն մէջ մըրտած են Պուլկարներու հետ, և երկու կողմերուն միջև ալ կատարեալ համաձայնութիւն գոյացած է:

Հետեւարար անհիմն են այդ անթիւ եղած ամէն տեսակ յայտարարութիւնները:

ԶՕՐ. ՎՐԱՆԿԷԼԻ ՀԱՐԺՈՒՄԸ

«Քոլչաքի» Պոլսոյ թղթակցը կը տեղեկանայ որ Զօր. Վրանկէլի Պրիսի մէջ պաշտպանողական պիտի սկսի և ի հարկին Պրիսին պիտի քաշուի որպէսզի հարաւ. Կովկասի և Տօնի շրջանին մէջ յարձակողական պատրաստուի:

Էքսպէրիմետար և Նօփօրսիք քաղաքները Զօր. Վրանկէլի հրամանին վրայ էր որ պարպուեցան:

ԱՋԳԱՅԻՆ ՎԱՐՈՒՐԱՆՆԵՐՈՒ

ՎԵՐԱԲԱՅՈՒՄ

Ազգ. վարժարաններու արձանագրութիւնները կ'սկսին Հինգշաբթի 9 Սեպտ. Մեսրոպեան վարժարանի մէջ ժամը 9—12 և 3—6:

Դատարանութիւնները կ'սկսին կանոնադրուած Հինգշաբթի 16 Սեպտեմբերին:

Ջերմապէս կը խնդրուի յարգելի ծնողներէ որ արձանագրութիւններու համար ատենին զիմեմ մեզ, որպէսզի գտնուի սկզբնաւորութեան խնդրուածները ու խանգարումներ տեղի չ'ունենան:

Վերաբնեւի աշակերտները Մեսրոպեան իսկ աշակերտուհիները Հափսիսեան պէտք է ներկայանան Սեպտ. 13—15 ժամը 9—12:

Ազգ. երկու վարժարանաց ՏԵՍՉՈՒԹԻՒՆ (ԿԻԳ)

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՈՒՑ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ

Կը ծանուցանէ թէ՛ Իզմիրի ողբից ըմպելիներու գիտական հակակշիռի դեմը Ազմիր Ծրարու և թիւր կրող իր կնիքը հարստացած ըլլալով՝ այսուհետեւ թարուոցները (իմպիք) տարբեր կնիքով մը պիտի կնքուին, հետեւաբար անոնք որ մինչև հիմա օր. ողբից ըմպելիներու գիտական հակակշիռի պիտի ներկայանալով իրենց թորածները (իմպիք) վերստին կրնան թիւ չի տան, անպակէ կնքուած թարուոցները չի կնքուած նկատուելով՝ այդ անթիւ օրէնքին արամադրութիւնը ի գործ պիտի գրուի:

ՀԱՅ ԶԱՅՆ

Տէր և Տնօրէն. — Ս. Կէպէլեան
Բաժնեկցին տարեկան 800
Հասցէ փոստարկ 62 Ատանա

ՊՈՅԱՋԵԱՆ ԿԱՐԺԱՐԱՆ

ՅԵՐԵԿԵԱՅ ԵՒ ԳԻՇԵՐՈՒԹԻԿ Ազգային, շեգուացիական, առևտրական

ԲԱՇՏՐԱՆ

Վերաբացում և սկիզբ դասախոսությանը: ԲՆ. Սեպտ. 6:

Նպատակ և Ուղղություն: անվտանգություն, ծախսագրքի, դաստիարակություն և շեգուացիական առևտրի, գյուղատնտեսական պատրաստություն:

Մրադիր և Մեթոս՝ արդիացում, Ուսուցչական կազմ՝ մեծապես զբաղացում, բացի հայերեն և ուսմանը զանազան ճիշդագրության, աստվածաբանության և մարգարեի համար առաջնակարգ մասնագետներու աջակցությունը ապահովում: Պայմաններու և մանրամասնությունը համար գրեմը անձամբ կամ գրով Զուրաբյան (կարահան) փողոց, թիվ 16, (բացի շաբաթ և կիրակի) 9-12 և 3-6:

Զարգելի ծնողներին կը խնդրուի, վերաբացումին առաջ, իրենց այցելությունը պատուել մեզ, թե կատարում փոփոխություններն իմանալու և թե որ առաջ պայցած համաձայնությունը, յոգուս իրենց զաւակաց, դասախոսությունը կանոնաբար վերջուկուսովը գիւրացնելու համար:

Հիմնադիր տնօրէն Թ. ՊՈՅԱՋԵԱՆ

Իգմիր 17 Օգոստոս 1920

ՋՐԱՐՈՒԺԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ ԱՌՈՂՋԱՊԱՅԱԿԱՆ ԼՈՂԱՆՔՆԵՐ ՍՊՈՂՏԻԱԿԱՆ ԳՐՈՒԹԵԱՄԲ

- Թ. ՓԱՍԽՆՈՒՏԻ Պաղ տուչեր, Սկովտիական տուչեր, Մարտիական լողանքներ, Մժուժարով, Ազով, Բոլոյով, Թեփով, Համեմով

Բարտությունները գեղ լողանքներ և լինելն Հայնոց Զընտրք փողոց, նոր փուսին զիմաց ԻՋՄԻՐ

Թիւ 19 կանանց համար « 32 արանց »

Բարտությունները գեղ միակ դարմանատուն է, ուր զիմողք անպատճառ կը բժշկուին: ՆԵՐՔԻՆ ԲԺԻՇԿՆԵՐ ՏՐ. Բ. Ս. ԲՕԼԻԲՐԱՏԻՍ ՏՐ. Ս. ԳԱԼԹԱԳՃԼԱՆ 53-100

Table with 2 columns: Item name and Price. Includes items like Գ. - բերք, Լոնան, Երև-Սորթ, Բարից, Հոտ, Արեւիք, Պեյլին, Վիլնիա, Հիւսնտա.

Table with 2 columns: Item name and Price. Includes items like Անգլ. սակի, Տոլար, Ֆրանք, Լիր Իտալ., Տրալմի, Լէյ, Բուպի, Մարք, Քուրոն, Ոսկի, Նարդիոն սակի.

Կ Ո Չ

Ս. Գ. Հնչ. Կուսակցութեան Իգմիրի կանանց մասնաճյուղի վարչությունը ներկայումս արդիւնաբերական խնամքներէ, անոնց բար թախանքներէն արձագանգ տալով որոշեց բժշկական առաջնություններ մուկարելի կիլիկիոս, ուստի կուզանք կողմնուր Իգմիրի Հայ Տիկնանց և օրիորդաց, եթէ ունին ազգային զգացմունք և հայրենասիրական հոգի միանան այդ առաքելութեան:

Այս առթիւ բացում են դասախոսություններ, հիանդապահուհիներ պատրաստելու համար և անոնք որ կը փոխաբերեն պատասխանել այս կուչին, պայմանները իմանալու համար բարեհաճին գրիել «Կիլիկիոս» ակումբ Տրթ. Տէր Պաղտատարանի ամէն առաւօտ ժամը 10-12:

Ս. Գ. Հնչակ, Կուսակցութեան ԻՋՄԻՐԻ ԿՆՆՑ. ՄԱՆՃՂԻ. ՎՐՁԹՆ. (Կնչ)

ՎԱՐԺԱՐԱՆ ՄԻԹԱՐԵԱՆ ՀԱՅՈՑ

ԳԻՇԵՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՅԵՐԵԿԵԱՅ Հիմնադր. 1846

Վարժարանս կը բացուի Սեպտ. 10ին և դասախոսությունները կը ըսկըսին Սեպտ. 13ին ԲՆ, օրը:

Դասաւանդութիւնները տեղի կ'ունենան Գաղղիբէն լիզուա, մասնաւոր խնամք պիտի տարուի այս տարի Անգլիերէնի:

Արձանագրութեանց համար գրեմը ամէն օր 8-10ին 3-5: ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐՆԵՐՈՒՆ... ՓՈՓԿԱՃԱՇԱԿՆԵՐՈՒՆ... ԻՆԱՅՈՂԱՍԻՐՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ... ՍԱՆԱԻՈՐ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹՅԱՆ ԱՄԵՆԱԼԵՏԻՐ «ՊԱՆԻՊԵԱՆ» ՍԻՆԱՌԻ ԹՈՒՂԹԸ ՄԵՆՑԻՔ ՈՐՈՒՆ ԹԱՏԿՈՒԹԻՒՆ ԵՐԸ ԱՆՈՒՐԱՆԱԼԻ ԵՆ Փոչեցե, Լ. Կնչ Ե. Կնչ Կ. Պոլտոյ Միքայէլ Եփրէմեան և ընկ. տեղոյս մասնաճյուղը ՏԵԱՐ ԳՐԻԳՈՐ ՊԻՆԵԱԹԵԱՆ Հայոց հիւանդանոց փողոց թիւ 4

ATLANTIC ASSURANCE COMPANY, 79, CORNHILL LIMITED. LONDON. E. C. 3. Image of a woman holding a shield with 'ATLANTIC ASSURANCE' written on it.

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՀԱՄԱՐ Գերմանական նախկին մեծ անդրատարածան Ճերմանիֆիւս 16,000 թօս տարիէ թեմար, գոյց մեքենայով և 18 մղոն արագութեամբ գեղեցիկ շրգենուր 10/23 Սեպտեմբեր ազգակի ՆԻԻ ԵՕՐՔ Պիտի մեկին Ուղղութեանը պիտի տեղ միմիայն 13 օր: Այս շրգենուր ճամբորդը բնաւ չի ձանձրանար սրովհետեւ ան ունի թատրոն, Սիլեմա, նուապախուսք, բաղնիքի և լին. և լին.: Ճամբորդներու ամէն տեսակ զիրութիւններ ապահովում են: Ճամբորդի և ապրանքի տոմսակներու համար գրեմը գործակալ ՋԻՄԳՈՒԼՆԻԻ ԵՒ ՅՏՄԻԻ (ՔԱՐԱՓ 142) Ծանօթ.— Նկատելով շատ քիչ թուով տոմսակներ միայն մնացած են, կը խնդրուի ճամբորդներէն անպարել իրենց տոմսակները գնելու համար:

ՀԱՐՈՒՑ ՀԱՐԵՆՑԸ ՏԵՅՂԱՑ ԼՕՑՑ ՃՕՐՃ ԿԵՆՍԱԳՐԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ ԳԼՈՒԻ ՏԱՆԸԵԹԵՐՐՈՐԻ ԻՈՂՄԱՆԻԹԻ ԽՆԳԻՐԸ Եթե այնքան գիւրին գործ մը չէր տեսներ: Նոր նախարարութիւնը կազմուած և իր իրաւունքի սահմանները մասնաւոր օրէնքով որոշուած էին թէև, սակայն ո՛չ աշխատանոց, ո՛չ կարասի և ո՛չ ալ պաշտօնէութիւն գոյութիւն ունէր տակաւին: Մ. Լոյտ ձօրձ աւելի կը սիրէր այս նախարարութեան գործերով զբաղել, որովհետեւ այս զբաղումը իր բնութեան և խառնուածքին կը համապատասխանէր: 1915 Յուլիսին տեսնելով որ բանակին պէտքերուն տեղեակ չէր, Պոլտոնը գնաց և հոն նախաձեռնի տեսնել խորհրդակցեցու խումբ մը սպաններու հետ որոնց մեծամասնութիւնը Ֆրանսացի էին: Մ. Լոյտ ձօրձ խոսեցուց բոլոր զօրավարները և հրամանատար սպանները, որովհետեւ կուզէր ուղղակի կըրակի գծին վրայ գտնուող զինուորներուն պահպաններուն տեղեակ ըլլալ:

Ան՝ երկար բարակ հարցութեանց ձրբանացի թնդանօմածիգները իրենց գործածած թնդանօմներու թիւին վրայ Ռիտանական սպայակոյտի անգամներէն զօրավար Տիւքէն՝ որ իրեն կ'ընկերանար, տեղեկագիր մը պատրաստեց՝ ուր նշանակուած էին այդ զինուորներուն պահանջները: Բերանացի արուած բացատրութիւններէն, և գրաւոր տեղեկագրէն Մ. Լոյտ ձօրձ եղբակացուց թէ, ամէնէն աւելի ծանր թնդանօմներու սրկասը զգալի էր: Մ. Ալպէր թօմաս անգլ. նախարարին Ֆրանսա գտնուելէն օգտուել փոփոխելով առաջարկեց խորհրդակցութիւն մը կատարել, կարգ մը մեծակենսական խնդիրներ միտախնդրուելու համար: «Կը ցաւիմ որ չի պիտի կարենամ մասնակցել, պատասխանեց Մ. Լոյտ ձօրձ, որովհետեւ Անգլիա պիտի վերադառնամ»: — Արդէն — Վարկեան մը իսկ կորսնցնելու չեմ, անմիջապէս ծանր թնդանօմներ պիտի ապստեմ: Անգլիա վերադառնալուն պէս իսկոյն ուղղաճակատի կարեքները ներկայացնող տեղեկագիր մը պատրաստեց և զրկեց Լոյտ Ֆիլէէրի. Այս մեծ մարդը, որ ի էր բարեացակամութեան զգացումով, չէր կարծիր որ երկրին միջոցները բաւէին այդ

ԳԼՈՒԻ ՏԱՆԸԵԹԵՐՐՈՐԻ ԻՈՂՄԱՆԻԹԻ ԽՆԳԻՐԸ 1915ի Հոգեգալուստի շաբթուան ընթացքին Մ. Լոյտ ձօրձ և իր շուրջ աւաքուած փոքրիկ խմբակը իր առ-